

Sygn. akt: I C 1672/20 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 grudnia 2020 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

| | |
|-----------------|---|
| Przewodniczący: | SSR Marek Adamczyk |
| Protokolant: | starszy sekretarz sądowy Katarzyna Ignaszak |

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 2020 r. w Toruniu

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko J. B.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej na rzecz powoda 4456,34 zł (cztery tysiące czterysta pięćdziesiąt sześć złotych trzydzieści cztery grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 czerwca 2020r. do dnia zapłaty;
- w pozostałej części powództwo oddala ;
- zasądza od pozwanej na rzecz powoda 291 zł (dwieście dziewięćdziesiąt jeden złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem zwrotu kosztów procesu .

I C 1672/20

UZASADNIENIE

(...) S.A. w W. wniósł o zasądzenie od J. B. kwoty 8791,46 zł z odsetkami tytułem zwrotu pożyczki udzielonej pozwanej na podstawie umowy z 13.02.2018r., wypowiedzianej pismem z 9.04.2019r.

Powództwo zostało uwzględnione nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydanym przez referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Toruniu 21.07.2020r. (k. 23).

W sprzecznie od tego nakazu (k. 25) pozwana wniosła o oddalenie powództwa, kwestionując żądanie pozwu co do zasady i co do wysokości. Wskazała, że wysokość kosztów pożyczki uzasadnia ich ocenę na podstawie art. 385¹ kc oraz powoduje nieważność umowy na podstawie art. 58 § 3 kc. Ponadto zarzuciła, że powód nie przedstawił dowodu doręczenia pisma zawierającego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy.

W piśmie przygotowawczym z 9.11.2020r. (k. 44) powód podtrzymał żądanie pozwu, argumentując, iż prowizja stanowi wynagrodzenie za dokonanie czynności prawnej, może również pełnić wynagrodzenia za ryzyko, a w konsekwencji jest ceną, a nie zwrotem poniesionych kosztów. Zdaniem powoda nie istnieje obowiązek wskazywania jak się kalkuluje prowizję, wobec czego nie ma podstaw aby uznać, że jest ona za wysoka. Z kolei elastyczny plan spłat to możliwość przesunięcia płatności czterech rat pożyczki oraz gwarancja niedochodzenia spłaty od spadkobierców

w przypadku śmierci pożyczkobiorcy w czasie trwania umowy pożyczki. Odnośnie wypowiedzenia wskazał, że zostało ono wysłane listem poleconym. Do pisma dołączył wydruk potwierdzenia nadania przesyłki (k. 50).

Sąd ustalił, co następuje.

W dniu 13.02.2018r. strony zawarły umowę, na podstawie której powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 6434zł, a pozwana zobowiązała się zwrócić ją w 18 ratach, płatnych do 13-tego dnia każdego miesiąca poczynając od marca 2018r., wraz z odsetkami, których wysokość wynosiła 10 %, a suma 802,54zł, opłatą przygotowawczą w kwocie 40 zł, prowizją w kwocie 3034,58zł i opłatą za Elastyczny Plan Spłat w kwocie 1300,54zł. Wysokość miesięcznej raty wynosiła 645,10zł. W okresie od 12.03.2018r. do 21.02.2019r. pozwana spłaciła łącznie kwotę 2820,20 zł. Pismem z 9.04.2019r. powód wypowiedział umowę.

(dowód: umowa k. 10-14, okoliczności bezsporne)

Sąd zważył, co następuje.

Proces cywilny ma charakter kontradyktoryjny, co oznacza, iż ciężar jego prowadzenia (przedstawiania twierdzeń i dowodów) spoczywa na stronach (art. 3 kpc, art. 232 zd. 1kpc). Sąd może dopuścić dowód nie wskazany przez strony ale – co do zasady – nie ma takiego obowiązku (art. 232 zd. 2 kpc).

Zgodnie z art. 6 § 2 kpc strony są obowiązane przytaczać wszystkie fakty i dowody bez zwłoki, aby postępowanie mogło być przeprowadzone sprawnie i szybko. Powód powinien zatem już w pozwie przedstawić wszystkie fakty, z których wywodzi swoje roszczenie oraz dowody dla ich wykazania. Z kolei pozwany, jeżeli kwestionuje żądanie pozwu, powinien już w pierwszym piśmie przygotowawczym przedstawić fakty, na których opiera swoje zarzuty i dowody dla wykazania tych faktów. Pierwszym pismem przygotowawczym pozwanego jest odpowiedź na pozew lub sprzeciw od wyroku zaocznego, względnie sprzeciw lub zarzuty od nakazu zapłaty.

Niezależnie od obowiązku przedstawiania faktów i dowodów, każda ze stron ma obowiązek wypowiedzieć się co do twierdzeń strony przeciwnej, wyszczególniając fakty, które przyznaje oraz te, którym zaprzecza. Obowiązek ten strony powinny wypełnić składając pisma przygotowawcze (art. 127 § 1 kpc) lub w toku rozprawy (art. 210 § 2 kpc), o ile zostanie wyznaczona. Nie spełnia wymogów, wynikających z powołanych przepisów, ani ogólnikowe oświadczenie, iż strona „kwestionuje wszystkie twierdzenia strony przeciwnej, za wyjątkiem tych, które przyznaje” (lub równoznaczne) ani też podniesienie zarzutu niewykazania pewnych faktów, bez wyraźnego ich zaprzeczenia. Gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd może uznać je za milcząco przyznane (art. 230 kpc).

Strona, która powołuje się na dokument, obowiązana jest przedstawić sądowi – co do zasady - jego oryginał. Reguła ta nie została w kodeksie postępowania cywilnego wyrażona *expressis verbis* (jak się wydaje jedynie dlatego, że ustawodawca uznał za oczywiste, że przeprowadzenie dowodu z dokumentu wymaga zapoznania się z nim, a dostarczyć go powinna strona, która wnosi o przeprowadzenie dowodu). Pośrednio wynika jednak z art. 129 § 1 kpc. Stanowi on, że strona powołująca się w piśmie na dokument obowiązana jest, na żądanie przeciwnika, złożyć oryginał dokumentu w sądzie jeszcze przed rozprawą. W praktyce rozpowszechniony jest pogląd głoszący, iż z powołanego przepisu wynika, że strona ma obowiązek przedstawić oryginał dokumentu wyłącznie na żądanie strony przeciwnej. Pogląd ten jest, w ocenie sądu, błędny. Omawiany przepis ustanawia jedynie zasadę, iż na żądanie przeciwnika strona, powołująca się na dokument, ma obowiązek złożyć go w sądzie „jeszcze przed rozprawą”. Stosowne żądanie ma zatem jedynie takie znaczenie, że wykonanie obowiązku przedstawienia oryginału dokumentu przesuwają w czasie . Bez żądania strony przeciwnej obowiązek ten zaktualizowałby się dopiero na rozprawie, zaś zgłoszenie żądania powoduje, że musi być wykonany wcześniej (przed rozprawą). Na tym wyczerpuje się istota omawianego przepisu. Pogląd taki wyrażany był w doktrynie, jak też w orzecnictwie jeszcze przez zmianą art. 129 kpc, dokonaną ustawą z 23.10.2009r. o zmianie ustaw w zakresie uwierzytelniania dokumentów, Dz.U. nr 216, poz. 1676 (vide: K. K.: Dokument w procesie cywilnym, P. 1993, str. 121 i wyrok SN z 6.11.2002r., I CKN 1280/00). Wskazywano przy tym, że zwykła odbitka ksero (tj. odbitka niepotwierdzona, niestanowiąca dokumentu) nie może zastąpić

dokumentu, na którego bazie powstała i podkreślano, iż niedopuszczalne jest również prowadzenie dowodu z tego rodzaju odbitek w trybie art. 308 kpc (K.Knoppek, op.cit., wyrok SN z 6.11.2002r., I CKN 1280/00, wyrok SN z 7.07.2004r., I CK 32/04, uchwała SN z 29.03.1994r., III CZP 37/04, postanowienie SN 27.02.1997r., III CKU 7/97, wyrok SN z 9.06.2009r., II CSK 49/09, K.Piasecki: Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz do art. 1-505¹⁴, 4 wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck 2016, str. 1160, nb 1 i str. 1164, nb 19). Argumentowano, iż art. 308 kpc reguluje dwie kategorie dowodów, a mianowicie dowody wizualne zawierające informacje apercypowane za pomocą wzroku (film, telewizja, fotokopia, fotografia, plan, rysunek itp.) oraz dowody audialne zawierające informacje apercypowane słuchem (płyty, taśmy dźwiękowe itp.). Obie te kategorie dowodów stanowią dowody instrumentalne, utrwalające za pomocą różnych środków współczesnej techniki przedmioty, zdarzenia, stany istotne w sferze dowodowej w zakresie różnorodnych stosunków prawnych. Tego rodzaju środki dowodowe mają charakter swoiście pośredni, gdy chodzi o zawarte w nich treści. Dowody te charakteryzuje to, że mogą one mieć charakter przypadkowy z punktu widzenia postępowania dowodowego lub też mogą być pomyślane i stworzone świadomie dla celów dowodowych. Ze względu na swój w zasadzie wtórny charakter nie mogą one zastępować dowodów tradycyjnych i uniwersalnych, jak zeznania świadków, przesłuchanie stron, dokumenty i oględziny bezpośrednie (K.Piasecki, op.cit. str. 1160, nb 1). Wskazywano, że kserokopia nie jest dowodem wizualnym, a uznanie jej za inny środek dowodowy w rozumieniu art. 308 kpc, prowadziłoby do obejścia przepisów o dowodzie z dokumentu. Po zmianie kodeksu postępowania cywilnego, dokonanej ustawą z 23.10.2009r., argumentacja na rzecz tego poglądu uległa wzmocnieniu. Ustawodawca dopuścił bowiem możliwość zastąpienia oryginału dokumentu jedynie odpisem poświadczonym za zgodność z oryginałem przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (art.129 § 2 kpc). Trudno zatem w dalszym ciągu bronić poglądu, że może być on również zastąpiony zwykłym, niewiarygodnym odpisem (którego najpowszechniejszym rodzajem jest kserokopia). Stanowisko, iż niepoświadczona kserokopia nie może być podstawą dowodu przeprowadzanego w trybie art. 308 kpc lub 309 kpc prezentują we współczesnej literaturze m.in. K. K. (System Prawa Procesowego Cywilnego, pod red. T.Erecińskiego i T.Wiśniewskiego, WK 2016, Tom II, Część II, Dział I, Rozdział 9, pkt 3), M. K. (komentarz do art. 308 [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Tom IA. Komentarz, pod red. A.Góry –Błaszczkowskiej, SIP Legalis), E. Z. (komentarz do art. 308 [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, pod red. E. Marszałkowskiej-Krześ, SIP Legalis), M. S. (komentarz do art. 308 [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, pod red. M.Manowskiej, LEX/el. 2020), T. E. (komentarz do art. 308 [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, WK 2016, SIP Lex). Kolejne zmiany w zakresie prawnej regulacji dokumentów dokonane zostały ustawą z dnia 10 lipca 2015r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015r., poz. 311). Wprowadziła ona do systemu prawa cywilnego legalną definicję dokumentu (art. 77³ kc), obejmującą każdą postać nośnika informacji, w tym informatyczny nośnik danych. Pomimo tak daleko idących zmian ustawodawca nie zdecydował się niestety na wprowadzenie do Kodeksu postępowania cywilnego przepisów regulujących sposób prowadzenia dowodu z dokumentów innych niż tradycyjne papierowe (w szczególności dokumentu elektronicznego), co stało się podstawą uzasadnionej krytyki w literaturze (patrz w szczególności: K.Knoppek [w:] System Prawa Procesowego Cywilnego, pod red. T.Erecińskiego i T.Wiśniewskiego, WK 2016, Tom II, Część II, Dział I, Rozdział 2, pkt 9). W konsekwencji dokonanych ustawą z 10 lipca 2015r. zmian, w braku odmiennego zastrzeżenia do dokumentu elektronicznego znajdują obecnie wprost zastosowanie przepisy kodeksu dotyczące dokumentów, w szczególności art. 129, art. 243¹ – 257 i art. 308. Pomimo powszechnie wyrażanego w literaturze zapatrywania, iż w przypadku dokumentów elektronicznych nieadekwatne są pojęcia oryginału i kopii (odpisu), ze względu na brak odrębnej regulacji oznacza to przede wszystkim, iż strona, która powołuje się na dokument elektroniczny, zobowiązana jest przedstawić sądowi jego oryginał (nośnik, na którym został zapisany), względnie odpis poświadczony za zgodność z oryginałem przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (art.129 § 1 i 2 kpc). Ponieważ ustawodawca dopuścił elektroniczne poświadczenie dokumentu wyłącznie w postępowaniach obsługiwanych przez system teleinformatyczny (art. 129 § 2¹ kpc), we wszystkich innych przypadkach strona, która na taki dokument się powołuje, a nie zamierza przedstawić sądowi jego oryginału, powinna wykonać tradycyjny odpis dokumentu (np. wydruk) i złożyć go do akt sądowych – po uprzednim uwierzytelnieniu przy zachowaniu wymogów

określonych w ustawach korporacyjnych (art. 4 ust. 1b ustawy - Prawo o adwokaturze, art. 6 ust. 3 ustawy o radcach prawnych, art. 9 ust. 3 ustawy o rzecznikach patentowych, art. 31 ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej). Nie może być też obecnie wątpliwości, iż wydruk obrazu dokumentu elektronicznego, zawierającego tekst i umożliwiającego ustalenie jego wystawcy, nie może stanowić innego środka dowodowego w rozumieniu art. 308 kpc, a to wobec jednoznacznie wysłowionej normy, iż przepis ten znajduje zastosowanie do dowodów z innych dokumentów niż wymienione w art. 243 ¹ kpc. Wydruk taki, o ile nie jest uwierzytelniony, nie może też stanowić innego środka dowodowego w rozumieniu art. 309 kpc. Wedle słownikowej definicji inny to: nie ten, drugi, dalszy, pozostały, nie taki, różny, zmieniony, nowy (...). Innym środkiem dowodowym, o którym mowa w art. 309 kpc może być zatem tylko środek różny od tych, uregulowanych w przepisach art. 243 ¹ – 308. O ile przed wejściem w życie ustawy z 10 lipca 2015r. nie był pozbawiony podstaw pogląd, iż niepoświadczony za zgodność z oryginałem wydruk komputerowy może być dopuszczony jako inny środek dowodowy w rozumieniu art. 309 kpc (ponieważ informatyczny nośnik informacji nie był wówczas uznawany za dokument), o tyle obecnie stanowiłoby to obejście przepisów o dowodzie z dokumentu.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, co następuje.

Powód przedstawił oryginał umowy pożyczki, wobec czego kwestionowanie przez pozwaną zasady żądania pozwu można traktować wyłącznie w kategorii nieporozumienia.

Powód przedstawił historię spłat (k. 7-8), a pozwana nie twierdziła aby zapłaciła więcej. Wysokość spłaconej sumy była zatem bezsporna.

Powód nie przedstawił dowodu doręczenia pozwanej wypowiedzenia ani nawet dowodu nadania (niepoświadczony wydruk dokumentu elektronicznego, dołączony do pisma z 9.11.2020r., nie może zastąpić oryginału ani też nie stanowi innego niż dokument środka dowodowego, który byłby dopuszczalny w procesie cywilnym). Dowody były jednak w tym przypadku zbędne. Pozwana bowiem w żadnym z pism przygotowawczych nie zaprzeczyła twierdzeniom powoda o doręczeniu pisma. Fakt ten został zatem milcząco przyznany (art. 230 kpc). Nie miało to zresztą istotnego znaczenia ponieważ umówiony termin zwrotu pożyczki upływał 13.08.2019r.

Uzasadniony okazał się natomiast zarzut abuzywności postanowień umowy pożyczki, dotyczących jej kosztów.

Zgodnie z art. 385 ¹ kc , postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne), co nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, co w szczególności odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

W okolicznościach sprawy pozwanej bezspornie przysługuje status konsumenta, a umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca.

W literaturze słusznie wskazuje się, że istotą dobrego obyczaju jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka (por. W. Popiołek [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. K. Pietrzykowskiego, SIP Legalis 2020, komentarz do art. 385 ¹, Nb 9). Z dobrymi obyczajami kłóci się takie postępowanie, którego celem jest uzyskanie nieuzasadnionych korzyści poprzez wprowadzenie w błąd, wykorzystanie niewiedzy, naiwności, przymusowego położenia, innej szczególnej cechy kontrahenta lub sytuacji, w której się znalazł. Ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oznacza zatem nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków stron, wynikających z umowy, na jego niekorzyść. Taka dysproporcja zawsze narusza interes konsumenta, jednak dla stwierdzenia, że określone postanowienia umowy nie wiążą konsumenta, niezbędne jest jeszcze ustalenie, że

naruszenie to jest rażące, czyli oczywiste, wyraźne, rzucające się w oczy. Innymi słowy, chodzi o przypadek znacznego odchylenia przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważania praw i obowiązków stron (W. Popiołek : op. cit., Nb 11). Zwykle będzie się ono wyrażać istotną różnicą wartości wzajemnych świadczeń. Rażące naruszenie praw konsumenta może jednak wynikać z samego faktu wystarczająco poważnego naruszenia jego sytuacji prawnej – ograniczenia treści praw, które przysługują mu na podstawie tej umowy i stosownie do przepisów prawa, utrudnienia w korzystaniu z tych praw bądź nałożenia na konsumenta dodatkowego obowiązku, którego nie przewidują przepisy prawa (wyrok (...) z 16.1.2014 r., C-226/12). W polskiej judykaturze przyjęto, że ocena rzetelności określonego postanowienia umownego może być dokonana za pomocą tzw. testu przyzwoitości, polegającego na zbadaniu, czy postanowienie to jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów oraz jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której nie zostałoby ono zastrzeżone; jeżeli bez tego postanowienia konsument znalazłby się - na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji, należy uznać je za nieuczciwe (por. wyrok SN z 27.11.2015r., I CSK 945/14 i powołane tam orzecznictwo). Z kolei Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wskazał, iż dla oceny, czy zachodzi sprzeczność z dobrymi obyczajami (stosownie do dyrektywy 93/13/EWG) istotne jest czy przedsiębiorca, traktujący konsumenta w sposób sprawiedliwy i słuszny, mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument zgodziłby się na sporne postanowienie wzorca w drodze negocjacji indywidualnych (wyrok z 14 marca 2013 r., C-415/11).

Ocena umowy, pod kątem zgodności z dobrymi obyczajami, jest wyłączona jedynie w odniesieniu do jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron. Wdrażając do polskiego porządku prawnego dyrektywę 93/13 ustawodawca nie przyjął generalnego wyłączenia oceny postanowień określających relację ceny lub wynagrodzenia do dostarczonych towarów lub usług (art. 6 ust. 2 dyrektywy), co skutkuje wyższym poziomem ochrony konsumenta i pozostaje w zgodzie z art. 8 dyrektywy (por. pkt. 81-84 wyroku (...) z 3.09.2020r., C-84/19). Według dominującego stanowiska przez główne świadczenia stron należy rozumieć postanowienia o charakterze konstytutywnym dla danego typu czynności prawnych, w przypadku umów nazwanych dotyczące essentialium negotii umowy (por. M. Bednarek : komentarz do art.385 ¹ kc, Nb 364, opracowanie redakcyjne na podstawie: System prawa prywatnego. Tom 5. Prawo zobowiązań – część ogólna, pod red. E. Łętowskiej, wyd. 2, 2003, SIP Legalis). Postanowieniami określającymi główne świadczenia stron umowy pożyczki są wyłącznie te, które dotyczą przedmiotu pożyczki i warunków jej zwrotu (por. pkt 68 wyroku (...) z 3.09.2020r., C-84/19). Postanowienia dotyczące prowizji lub opłat za dodatkowe usługi podlegają ocenie pod kątem abuzywności i to niezależnie od tego czy mieszczą się w limicie określonym w art. 36a ustawy z 12.05.2011r. o kredycie konsumenckim. P. koszt kredytu może prowadzić do znaczącej nierównowagi w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 (co odpowiada rażącemu naruszeniu interesów konsumenta, o którym mowa w art. 385 ¹ § 1 kc) w szczególności wówczas gdy świadczone w zamian usługi nie wchodziły racjonalnie w zakres świadczeń wykonanych w ramach zawarcia lub zarządzania umową o kredyt lub gdy kwoty obciążające konsumenta są oczywiście nieproporcjonalne do kwoty pożyczki (por. pkt. 61-63 i 95 wyroku (...) z 3.09.2020r., C-84/19).

Zawarta przez strony umowa przewidywała, że poza odsetkami i opłatą przygotowawczą w kwocie 40zł (które to postanowienia nie budzą zastrzeżeń), pozwana zapłaci powodowi 3034,58zł tytułem prowizji oraz 1300,54 zł wynagrodzenia za przyznanie pakietu dodatkowych uprawnień, obejmującego:

- możliwość odroczenia , pod określonymi warunkami, terminu płatności jednej raty,
- zwolnienie z biorącego pożyczkę z długu na wypadek jego śmierci w trakcie trwania umowy (Elastyczny Plan Spłat – pkt 9 ppkt. b i c umowy k. 11).

Łączna suma dodatkowych kosztów to 4335,12 zł, co stanowi 67,38 % kapitału pożyczki. Ani postanowienia dotyczące prowizji, ani też postanowienia dotyczące Elastycznego Planu Spłat nie określają głównych świadczeń stron umowy.

Wynagrodzeniem za korzystanie z kapitału są odsetki. Ustawodawca ograniczył ich dopuszczalną wysokość w celu ochrony słabszych uczestników rynku (art. 359 § 2 ¹ kc). Ustalanie dodatkowych opłat, jako czystego wynagrodzenia pożyczkodawcy, prowadzi do obejścia powołanego przepisu. Stąd zarówno prowizja, jak też inne opłaty obciążające

pożyczkobiorcę powinny znajdować odzwierciedlenie w rzeczywistości ponoszonych przez pożyczkodawcę kosztach, związanych z zawarciem konkretnej umowy lub stanowić ekwiwalent dodatkowych świadczeń pożyczkodawcy. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na pożyczkodawcy. W przypadku, gdy ekwiwalentność prowizji lub innych opłat nie zostanie wykazana, uznać należy, że postanowienia jej dotyczące kształtują obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami (tak Sąd Okręgowy w Toruniu w wyrokach z 20 lutego 2019 r., sygn. akt VIII Ca 107/19 i z 20 marca 2019r., sygn. akt VIII Ca 72/19).

Powód nie przedstawił żadnego uzasadnienia dla ustalenia prowizji w kwocie 3034,58zł.

Jeżeli chodzi o wynagrodzenie za usługę (...), powód nie wykazał aby sama możliwość skorzystania przez biorącego pożyczkę z odroczenia terminu płatności jednej raty, generowała po jego stronie jakiegokolwiek koszty. Zwolnienie z długu na wypadek śmierci ma zaś czysto fikcyjny charakter. Śmierć sama przez się zwalnia dłużnika z wszelkich doczesnych zobowiązań. Zwolnienie z długu spadkobierców wymagałoby natomiast zawarcia z nimi stosownej umowy (art. 508 kc). W konsekwencji, koszty usługi (...) pozostają w rażącej dysproporcji do ustalonego w umowie wynagrodzenia.

Przedstawione argumenty uzasadniają wniosek, iż postanowienia dotyczące ustalenia prowizji i opłaty za Elastyczny Plan Spłat stanowią niedozwolone klauzule umowne, nie wiążące pozwanego konsumenta. Ich eliminacja, przy zachowaniu pozostałych warunków umowy (art. 385 ¹ § 2 kc), skutkuje zmniejszeniem sumy podlegającego spłacie długu o 4335,12zł . W tym zakresie powództwo podlegało oddaleniu, jako bezzasadne. W pozostałej części sąd uwzględnił powództwo na podstawie art. 720 § 1 kc w zw. z art. 481 § 1 i 2 kc.

O kosztach postanowiono przy zastosowaniu zasady stosunkowego ich rozdzielenia (art. 100 kpc), mając na uwadze, że powód, który wygrał sprawę w 51%, poniósł koszty w łącznej kwocie 2317zł (opłata od pozwu i zastępstwo procesowe), zaś pozwana, która wygrała sprawę w 49%, poniosła koszty w kwocie 1817zł (zastępstwo procesowe).